

PYTANIA DO EKSPERTA

Mediacja
gospodarcza

Czy żeby skorzystać z mediacji, należy najpierw skierować sprawę do sądu?

■ Absolutnie nie. Strony w umowach mogą przewidywać oddanie przyszłych sporów w ręce mediatora. W umowie można więc przyjąć takie rozwiązanie, że w pierwszej kolejności strony będą starały się rozwiązać konflikt w drodze negocjacji, a gdy im się to nie uda, zwrócą się do mediatora. Dopiero jeśli mediacja nie zakończy się ugodą, strony skierują sprawę do sądu. W umowie może być wskazana osoba mediatora lub ośrodek mediacji, który prowadzi listę mediatorów. Drugi sposób jest taki, że jeśli nawet w umowie, która strony zawarły, klauzuli mediacyjnej nie ma, to mogą one w razie konfliktu związanego z wykonaniem umowy, umówić się, że skorzystają z usług mediatora. Wtedy odbędzie się mediacja ad hoc, tylko do tej jednej sprawy.

Jak mediator pomaga stronom?

■ Przedsiębiorcy będący w konflikcie często funkcjonują na takim poziomie emocji, że normalna rozmowa między nimi jest prawie niemożliwa. Nie mają też do siebie zaufania, co powoduje, że praktycznie nie ma wymiany informacji, niezbędnych do rozwiązania sporu. Główną rolą mediatora staje się udzielenie tych kanałów komunikacji i stworzenie takich komfortowych warunków, by strony zaczęły ze sobą rozmawiać. Następuje także tzw. detokalizacja języka, co oznacza, że język, którym komunikują się strony, staje się wolny od pejoratywnych określeń i emocjonalnych zabarwień. To prowadzi do tego, że strony zaczynają wymieniać informacje i funkcjonować na racjo-

Maciej Bobrowicz
mediator i negocjator, wiceprezes Krajowej Rady Radców Prawnych
nalnym, a nie emocjonalnym poziomie.

Skąd wziąć dobrego mediatora?

■ Po pierwsze, mediator mistrz to mediator z doświadczeniem. Po drugie, musi mieć wiele cech osobowościowych, które go predysponują do funkcjonowania w konflikcie. Nie wszyscy takim wymaganiom poddają. Żeby takie kwalifikacje mieć, trzeba przejść szkolenie nie tylko warsztatowe, ale przede wszystkim mieć praktykę. Jest w Polsce kilka centrów z odpowiednio wyszkolonymi mediatorami. Można je bez trudu odszukać w internecie.

Jakie są koszty mediacji?

■ Niektóre ośrodki mediacyjne pobierają wynagrodzenie proporcjonalnie do wartości przedmiotu sporu. Nie jest to jednak rozwiązanie najlepsze, zwłaszcza gdy strony różnią się w ocenie wartości przedmiotu sporu. Powszechnym na świecie sposobem wynagradzania mediatorów jest stawka godzinowa, dzienna lub ich łączna. Na przykład Centrum Mediacji Polskiego Stowarzyszenia Mediacji Gospodarczej za pierwsze trzy godziny usług mediatora pobiera 2,5 tys. zł od każdej ze stron, a za każdą następną godzinę po 500 zł.

Temida Spory między firmami

Wybierz taki sąd,
jaki ci się podoba

Przedsiębiorca w sporze ze swoimi kontrahentami ma duże możliwości wyboru sądu, który zajmie się sprawą.

Jan Kowalski szefuje firmie zajmującej się transportem różnych towarów. Liczy się z tym, że spory jego spółki z innymi firmami mogą trafić na sądową wokandę. Wie jednak, że w Polsce postępowania sądowe trwają długo. Jest tak zwłaszcza w dużych miastach, a szczególnie w Warszawie. Dlatego przez Kowalski chciałby, żeby jego ewentualne spory rozstrzygał sąd, który ma mniej spraw do rozpatrzenia, ale orzekają w nim doświadczeni sędziowie. Tacy dają lepszą rękodźmię poprawnego rozpatrzenia sprawy, która może mieć, jak to się często zdarza w stosunkach gospodarczych, charakter zawily pod względem faktycznym i prawnym.

Czy to tylko marzenia Jana Kowalskiego? Wcale nie. Wybór sądu jest możliwy. Pod pewnymi jednak warunkami.

Umowa prorogacyjna

Jedną z metod pozwalających na wybór sądu powszechnego jest zawarcie między stronami sporu klauzuli umownej, tzw. prorogacyjnej, opisanej w art. 46 kodeksu postępowania cywilnego.

— Dzięki niej przedsiębiorcy mogą zdecydować, który właściwy miejscowo sąd zajmie się załatwieniem spornej sprawy — mówi Michał Wysocki, radca prawny z kancelarii Wysocki i Partnerzy.

Taka klauzula może się znaleźć na przykład w kontrakcie. Na jej mocy strony mogą poddać ewentualne spory, powstałe w związku z wykonaniem zawieranej umowy, sądowi właściwemu ze względu na siedzibę jednej ze stron.

— Najczęściej to, która ma silniejszą pozycję. Jest to dla takiego silniejszego przedsiębiorcy korzystne, ponieważ pozwoli mu uniknąć niedogodności związanych z prowadzeniem sporu sądowego w innym mieście, co wiąże się na przykład z koniecznością dojazdu na rozprawę — wyjaśnia Stanisław Rachelski, wspólnik w kancelarii Rachelski & Wspólnicy.

Za pomocą umowy prorogacyjnej nie można jednak modyfikować tzw. właściwości sądowej wyłącznej (szczegółowo omówiona w rubryce), która najczęściej zależy od wartości dochodzonego majątku. Dla przykładu, spór o niezapłaconą fakturę na kwotę 10 tys. zł rozstrzyga w pierwszej instancji sąd rejonowy, a nie okręgowy.

Do wyboru sądu nie zawsze jednak jest potrzebna specjalna umo-

WIELE WARUNKÓW Wybierając sąd, przedsiębiorcy powinni brać pod uwagę między innymi koszty postępowania i szybkość załatwienia sprawy — mówi Michał Wysocki, radca prawny z kancelarii Wysocki i Partnerzy. fot. MP

WŁAŚCIWOŚĆ
WYŁĄCZNA

Zmiana powództwa nie jest możliwa w przypadku:

- spraw o własność lub o inne prawa rzeczowe na nieruchomości, oraz o posiadanie nieruchomości (tu powództwo można wytoczyć tylko przed sądem miejsca położenia nieruchomości);
- powództw z tytułu dziedziczenia, zachowku oraz zapisu, polecenia i innych rozporządzeń testamentowych (są wytaczane wyłącznie przed sądem ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, a jeśli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, to przed sądem miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część);
- spraw ze stosunku członkostwa spółdzielni, spółki lub stowarzyszenia (wytacza się je wyłącznie według miejsca siedziby tych podmiotów).

Źródło: art. 38-40
kodeksu postępowania cywilnego

wa. Niekiedy taką możliwość dają obowiązujące przepisy.

— I tak, powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko przedsiębiorcy można wytoczyć przed sądem, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału — tłumaczy Michał Wysocki.

Klauzula arbitrażowa

W założeniu do szybkiego i sprawnego rozpatrywania spraw pomiędzy przedsiębiorcami służy sąd polubowny. Może on być właściwy we wszelkich sprawach, w których dopuszczalna jest uгода sądowa.

— Do sądu polubownego przedsiębiorca może się zwrócić wtedy, gdy w umowie określono, że spory z niej wynikłe zostaną

poddane rozstrzygnięciu takiego sądu, lub gdy już po zaistnieniu sporu strony uzgodniły taki sposób jego rozstrzygnięcia — informuje Michał Wysocki.

Przedsiębiorcy mają tu dosyć dużą swobodę. Mogą się zdecydować na sąd polubowny, który funkcjonuje w ramach ogólnie uznanych instytucji, takich jak izby handlowe czy branżowe zrzeszenia przedsiębiorców prowadzących danego typu działalność. W Polsce do tej kategorii należą np. sądy arbitrażowe przy Krajowej Izbie Gospodarczej i PKP Lewiatan. Można również powołać sąd polubowny o charakterze sądu ad hoc, niezwiązanego z jakąkolwiek instytucją.

— Zaletą sądownictwa polubownego jest możliwość wpływu na przebieg sporu na jego obsadę. Najczęściej bowiem praktykowanym sposobem wyłonienia składu orzekającego jest wskazanie przez każdego z uczestników po jednym arbitrze, który z kolei wskazuje superarbitra, mającego decydujący wpływ na rozstrzygnięcie sprawy — konkluduje Michał Wysocki.

Jakie koszty

O wyborze sądu decydują często koszty, jakie trzeba ponieść w związku z procesem (głównie wniesienie wpisu i opłacenie pełnomocników). Na ogół wysokość wpisu jest ustalana tak, że do pewnego progu w sądzie powszechnym jest ona znacznie niższa niż w sądzie polubownym, natomiast po przekroczeniu tego progu sytuacja się odwraca. Przedsiębiorcy mają się więc nad czym zastanawiać.

Albert Stawiszynski

a.stawiszynski@pb.pl ☎ 022-333-98-58

Poszukaj dla siebie kontraktu

Prezentujemy ogłoszenia o przetargach, które nie są publikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych.

■ Zamawiający: Wójt Gminy Bielsk Podlaski.

Przedmiot: adaptacja świetlicy wiejskiej i budynku OSP na Centrum Kultury Wiejskiej we wsi Dubiażyn.
Kontakt: Włodzimierz Parfieniuk, tel. 085-730-50-31, 730-68-51, wew. 14
Termin składania ofert: 22.01.2007 r., godz. 10.00
Kryteria wyboru oferty i ich znaczenie: najniższa cena — 100 proc.

■ Zamawiający: Raciborskie Przedsiębiorstwo Inwestycyjne Sp. z o.o.
Przedmiot: wyposażenie na oddziały szpitalne w roku 2007 — dostawa i montaż łóżek porodowych, foteli ginekologicznych, łóżek elektrycznych — budowa

Szpitala Miejskiego w Raciborzu przy ul. Gamowskiej.

Kontakt: Beata Lazarowicz, tel. 032-415-20-43.
Termin składania ofert: 22.01.2007 r., godz. 10.00
Kryteria wyboru oferty i ich znaczenie: cena oferty — 75 proc., gwarancja — 15 proc. serwis pogwarancyjny — 10 proc.

■ Zamawiający: Zakład Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa Sp. z o.o. w Krzyżu Wielkopolskim.
Przedmiot: modernizacja Ujęcia wody w Stefanowie gmina Krzyż Wlkp.
Kontakt: Marian Pietrzyński, tel. 067-25-64-130.
Termin składania ofert: 23.01.2007 r., godz. 10.00
Kryteria wyboru oferty i ich znaczenie: cena 100 proc.

Źródło: Telefoniczna Agencja Informacyjna, www.pressinfo.pl

